1853.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 11 JANUARIJ.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 7 Januarij 1853, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 9,25.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 205,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 205,00.

Leeuwarden, den 8 Januarij 1853.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van *Leeuwarden*,

Gezien het besluit van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, dd. 27 December 1852, no. 38, ter uitvoering van Zijner Majesteits besluit van den 20 daar te voren, no. 28, houdende goedkeuring van het, door de Provinciale Staten, vastgesteld *Reglement* op het beheer en bestuur van den *Noorderleeg Polder*,

Brengen bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat voorschreven Reglement, afzonderlijk gedrukt en verkrijgbaar is gesteld, bij de Wed. *M. van den Bosch*, te Leeuwarden, tegen den prijs van *acht Cents*.

Leeuwarden, den 8 Januarij 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

PARIJS, den 6 Januarij.

De heer *de Kisseleff*, Russisch gezant, heeft heden, in plegtig gehoor, aan den Keizer zijne geloofsbrieven overhandigd. Men verwacht dit nu onmiddellijk van de vertegenwoordigers der andere Mogendheden. De *Moniteur*, dit berigt mededeelende, voegt er bij, dat ook de gezanten der Vereenigde Staten, Wurtemberg, Beijeren, Toskane, Hanover, Baden en Saksen hunne geloofsbrieven heden aan den Keizer zullen overhandigen.

— De aanmerkelijke daling, die de beurs gisteren ondervond, moet worden toegeschreven aan de omstandigheid dat vreemde bankiers, getroffen door zware geldelijke verliezen, aan hunne aangegane verbindtenissen niet hebben kunnen voldoen. Hoezeer de genoemde oorzaak als de ware kan worden beschouwd, heeft die daling toch nog al bekommernis gebaard. Men weet niet waaraan zich te houden. Gaarne zag men den Keizer reeds gehuwd, omdat men gelooft, dat dit aan Frankrijk meer zekerheid, meer waarborg zal geven. De ware beursman echter oordeelt, dat de tegenwoordige toestand niet afhankelijk is van den Keizer, noch van de Regering, en dat een huwelijk, al ware het ook nog zoo voordeelig, niet zou kunnen beletten, dat er te veel verkoopers waren op de Parijsche beurs.

LEEUWARDEN, den 10 Januarij.

In eene op Vrijdag avond jl. albier gehoudene vergadering der Afdeeling Leeuwarden van de Vereeniging tot bevordering van fabrijk- en handwerk-nijverheid in Nederland, zijn tot mede-bestuurders gekozen, de heeren: *J. van Assen*, *D. B. Camstra* en *D. C. Stocker*, en zulks in plaats van de heeren: *P. Adema*, die eene vroeger op hem uitgebragte benoeming niet had aangenomen, *H. van Assen* en *T. Romein*, die, wegens hunne benoeming tot leden des Hoofdbestuurs als bestuurders der Afdeeling hadden gemeend te moeten bedanken.

In deze zelfde vergadering werd voorts door den mede-bestuurder, den heer *F. Stoett*, eene uitmuntende redevoering gehouden, *over de vooroordeelen, die de meergegoeden in Nederland, in 't algemeen beletten, zich aan de nijverheid toe te wijden*, waardoor verscheidene *takken van industrie, die eertijds in het vaderland bloeiden, thans óf kwijnen óf te niet zijn gegaan, en tengevolge waarvan de arbeid in den lande verminderd is en de verbruikers meer dan voorheen, aan vreemde kunstvlijt zijn cijnsbaar geworden.*

— Van Harlingen wordt gemeld, dat op aanstaanden Donderdag den 13 dezer, 's middags ten 12 ure, van de werf *Welgelegen*, van de scheepsbouwmeesters *D. & L. Alta*, te water zal worden gelaten het kopervaste barkschip *Lt. Admir. Stellingwerf*, groot 321 zeetonnen en bestemd voor de groote vaart.

— Woensdag morgen ten 7 ure omtrent, ontstond even buiten de stad Franeker, aan den Harlinger straatweg, brand in de schuur van *T. van der Schouw*, landbouwer aldaar, welke door den vrij hevigen Zuidenwind aangewakkerd, zoo toenam, dat in weinige oogenblikken alles in lichte laaije vlam stond, de schuur tot den grond afbrandde en het woonhuis niet dan door de hulp der welbestuurde brandspuiten behouden bleef. Het perceel was voor brandschade verzekerd. Over de oorzaak van dezen ramp wordt verschillend gesproken.

— Van Holwerd wordt ons dd. 7 dezer gemeld: Ook van hier kan men met blijdschap melden, dat er, even als in zoo vele andere plaatsen, eene verandering in de vroeger bestaande gewoonten van den Nieuwjaarsdag heeft plaats gegrepen. Reeds in het vorig jaar werd deze zaak ter harte genomen en door eene commissie uit de leden van het departement der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* aan den wensch van zoo velen gevolg gegeven, dat men den nieuwen jaarkring bedaarder en rustiger mogt kunnen intreden. Eene inteekening bij de ingezetenen gehouden, stelde haar behoorlijk in staat, om aan een aanzienlijk getal van behoeftige gezinnen — zoo als hier gevonden wordt — eene Nieuwjaarsgift te brengen, en de penningen, die anders door de kinderen werden verspeeld en verснoept, door de volwassenen werden verkwist en in dronkenschap te zoek gebragt, in de handen der huismoeders te leggen, om ze waarlijk tot nut te besteden. Thans is de poging niet minder goed gelukt. De ingeschrevene som is niet alleen nog iets hooger en de deelneming der welgestelden iets talrijker, maar ook de strekking der giften doelmatiger geworden. Niet enkel in *geld* maar ook *eetwaren*, bepaaldelijk in ettelijke ponden vet, zijn de gaven der welgestelden aan de behoeftigen uitgereikt, en de commissie mag, zonder ijdelen ophef, berigten, dat de zaak hier ter plaatse meer en meer in de goedkeuring van rijken en armen beide deelt. Zij wenscht alzoo niets meer, dan dat de gevers mogen blijven volhouden aan de jaarlijksche uitnoodiging gehoor te geven en eer hunne giften te vermeerderen dan te verminderen; alsmede dat *overal* op deze wijze mag worden gehandeld en daar, waar men tot nog toe voor de bezwaren terug deinst of tegen de moeite opziet, de overtuiging moge veld winnen, dat zoo men ooit kan gezegd worden nuttig te wezen in *vele* opzigten, het zeker *dan* is, wanneer men door zulk eene wijziging in de bedeeling der Nieuwjaarsgiften rust en orde aankweekt in de maatschappij.

— Van Hommerts wordt dd. 5 dezer gemeld: Op den 1 dezer overleed alhier *Hette Rienks Grijpsma*, geboren te Zuidbroek bij de Joure, op den 1 November 1759. Hij bereikte alzoo den ouderdom van 94 jaren en 2 maanden, en laat eene weduwe na met name *Antje Eelkes*, welke alhier is geboren den 17 Februarij 1760, en dus den ouderdom van 92 jaren 10 maanden en 14 dagen heeft bereikt. Zij zijn op den 6 Junij 1779 in den echt vereenigd, en hadden derhalve het voorregt om 73 jaren 6 maanden en 25 dagen door het huwelijk verbonden te zijn. Van hunne zes nog in leven zijnde kinderen heeft de oudste den ouderdom bereikt van 72 jaren 8 maanden en 15 dagen, en de jongste die van 52 jaren 5 maanden en 14 dagen; zijnde het getal kleinkinderen 31 en dat der overkleinkinderen 40.

De overledene was een krachtig, gespierd en gezond man, door zijne levenswijze gehard tegen de ongemakken des levens. Van zijne jeugd af aan tot zijne [illegible]ste oogenblikken was karnemelk zijne geliefkoosde drank, en voor 5 jaren was [illegible] nog gewoon om voorjaars op bloote voeten in de buitenvelden eijeren te zoe[illegible] waarvan hij een eerste liefhebber was, terwijl hij op zijn 74ste jaar nog [illegible] hooiing ging. De weduwe is krachtig en vast, geniet eene volkomene [illegible], is nog in het volle bezit harer zintuigen en verstandsvermogens, en had heden het voorregt haren overledenen echtgenoot grafwaarts te geleiden.

Sedert vele jaren werden zij door de algemeene Armvoogden alhier verzorgd en verpleegd.

— De minister van finantien heeft verklaard, dat de zeep, door eenen handelaar in dat artikel, hebbende genot van doorloopend crediet, uitgeslagen, en daarna bedorven geraakt, door den houder aan dien handelaar, ter ruiling tegen eene gelijke hoeveelheid goede zeep, kan worden terug gezonden, en zulks met toepassing van dezelfde bepalingen, als bij het 3de lid der resolutie van den 25 Junij 1852, no. 12, nopens het terugzenden van bedorven zeep aan zeepzieders zijn vastgesteld.

Dezelfde minister heeft verklaard, dat de verkoop van goederen uit overigens in de bij de wet van 22 April 1852 betrokkene vrijstelling vallende vaartuigen, die vaartuigen als magazijn of winkel moet doen beschouwen, wanneer die verkoop voor eigen rekening in het klein geschiedt en dat derhalve als niet buiten die vrijstelling gesloten moeten beschouwd worden vaartuigen, waarmede goederen, bijv. turf of aardappelen naar eene bestemde plaats worden vervoerd, om die daaruit voor eigen rekening, hetzij bij volle lading, hetzij bij partijen, aan fabrieken of anderzins te verkoopen.

— Van wege het departement van finantien is eene vergelijkende opgave medegedeeld van de zeeschepen, waarvoor, gedurende de jaren 1851 en 1852 voor de eerste maal zeebrieven zijn verleend geworden. Zoodanige brieven zijn in 1851 verleend aan 167 schepen, metende 17794 lasten, en in 1852 aan 139 schepen metende 14932 lasten.

— Betreffende de droogmaking van het Haarlemmer-Meer wordt gemeld, dat, bij den open winter en de vele regens, de poldermolens gedurende de maand December veeltijds in het gemaal zijn geweest, waardoor de boezem van Rijnland steeds is opgezet. De drie groote stoomwerktuigen hebben dien ten gevolge slechts weinig dienst kunnen doen en alleen kunnen voorkomen, dat de waterstand in den meerpolder niet al te veel is gestegen. De waterstand, welke op den laatsten November 3,70 el onder A. P. was waargenomen, was op den laatsten December 3,69 el. De hoofdvaart tusschen den *Leeghwater* en den *Lynden* is thans doorgetrokken en nademaal de op den *Cruquius* uitgaande kruisvaart vroeger reeds daarmede vereenigd was, kan de aanvoer van water naar de drie hoofd-werktuigen thans onverhinderd plaats vinden.

— De *Amstr. Cour.* meldt onder dagteekening, 's Hertogenbosch, 4 Januarij: »Wat sedert lang als gerucht te dezer stede verspreid werd, heeft zich dezer dagen bevestigd, namelijk, dat met 1 Mei e. k., in het krankzinnigengesticht alhier, de bedienden vervangen zullen worden door geestelijke orde-broeders. Dat deze maatregel bij de niet-katholijken een onaangenamen indruk maakt, laat zich ligt begrijpen. Intusschen zijn zij niet de eenigen, die dit besluit afkeuren, en de vraag in hoe verre het bestuur over die inrigting de bevoegdheid heeft in een burgerlijk gesticht, voor alle gezindten bestemd, eene zoodanige wijziging te brengen, schijnt bij de meesten niet gereedelijk te beantwoorden te zijn. Zijn wij wel onderrigt, dan zullen niet minder dan 24 bedienden op genoemd tijdstip buiten betrekking geraken."

— Men meldt de volgende bijzonderheid uit Rijswijk, dd. 6 Januarij. Tot de ongewone verschijnselen van dit wintersaizoen hehooren de ontelbare menigte zwarte vliegen, welke men hier aan de kade van het onder water staande land aantreft. Al deze insecten leven en bewegen zich in en boven het water en worden door den zuid- en zuid-westen wind aangevoerd, en niet op eene enkele plek vindt men ze, maar meer dan een kwartier uur gaans, zoover zich de kade uitstrekt en op verschillende plaatsen eene palm dik. Het lokt nieuwsgierigen uit, om ze in oogenschouw te nemen.

— Dezer dagen had te Uphusen, een groot dorp, op een uur afstands van Emden gelegen, het volgende droevige ongeval plaats: De predikant der Nederduitsch Hervormde gemeente aldaar, *Fegter* genaamd, was met zijne vrouw, zijne 18-jarige dochter en eene dienstmaagd, met eene boot naar Emden geweest. Toen zij des avonds te Uphusen terugkeerden, sloeg de boot plotseling om. De predikant en zijne dochter waren zoo gelukkig, de takken van een aan den kant staanden boom te grijpen en zich daaraan vast te houden, tot er hulp verscheen. De echtgenoot van den predikant echter, ofschoon levend opgehaald, had zooveel water ingekregen, dat zij reeds twee uren daarna bezweek. Het dienstmeisje zonk onmiddelijk bij het omslaan der boot in de diepte weg, en eerst vier uren later vond men haar lijk.

— Blijkens de Registers van den Burgerlijken Stand zijn in het afgeloopen jaar, binnen deze stad

GEBOREN:

In de maanden		In de maanden		In de maanden		In de maanden	
Januarij	63	April	68	Julij	52	October . . .	63
Februarij . . .	90	Mei	68	Augustus . . .	68	November . .	53
Maart	83	Junij	73	September . .	53	December . .	97

Uitmakende te zamen 831 (*a*), waarvan 429 tot het mannelijk- en 402 tot het vrouwelijk geslacht behooren en waaronder 14 twee- en 6 drielingen.

Minder geboren dan in het vorige jaar 35.

OVERLEDEN:

Beneden den onderdom

van 1 jaar (*b*) 167	van 40 tot 45 j. 27	van 73 tot 75 j. 7	van 92 tot 93 j. 0
» 1 tot 3 j. 68	» 45 » 50 » 30	» 75 » 77 » 14	» 93 » 94 » 1
» 3 » 5 » 25	» 50 » 53 » 21	» 77 » 79 » 8	» 94 » 95 » 0
» 5 » 8 » 15	» 53 » 56 » 11	» 79 » 81 » 7	» 95 » 96 » 0
» 8 » 12 » 11	» 56 » 59 » 16	» 81 » 83 » 8	» 96 » 97 » 1
» 12 » 16 » 4	» 59 » 62 » 13	» 83 » 85 » 4	» 97 » 98 » 0
» 16 » 20 » 14	» 62 » 65 » 17	» 85 » 87 » 3	» 98 » 99 » 0
» 20 » 25 » 19	» 65 » 67 » 14	» 87 » 89 » 2	» 99 » 100 » 0
» 25 » 30 » 30	» 67 » 69 » 13	» 89 » 90 » 2	» 100 jaren en daarboven 0
» 30 » 35 » 41	» 69 » 71 » 9	» 90 » 91 » 1	
» 35 » 40 » 25	» 71 » 73 » 4	» 91 » 92 » 1	

en wel:

In de maanden		In de maanden		In de maanden		In de maanden	
Januarij	56	April	68	Julij	71	October . . .	32
Februarij . . .	53	Mei	57	Augustus . . .	76	November . .	46
Maart	65	Junij	55	September . .	36	December . .	48

Bedragende te zamen 653 (*c*), waarvan 324 tot het Mannelijk en 329 tot het Vrouwelijk geslacht behooren.

Minder overleden dan in het vorige jaar 65.

Overtreffende alzoo het getal der geborenen dat der overledenen met 178.

GEHUWD:

In de maanden		In de maanden		In de maanden		In de maanden	
Januarij	16	April	24	Julij	20	October . . .	18
Februarij . . .	22	Mei	120	Augustus . . .	36	November . .	58
Maart	18	Junij	36	September . .	28	December . .	30

Totaal 426 of 213 paren, zijnde 19 paren meer dan in het vorige jaar.

Echtgescheiden: 2 paren.

(*a*) Hieronder zijn mede begrepen de Kinderen, geboren uit Ouders tot andere Gemeenten behoorende en alhier slechts tijdelijk aanwezig, ten getale van 36 alsmede de levenloos aangegevenen ten bedrage van 43.

(*b*) De levenloos aangegeven zijn hier mede onder begrepen.

(*c*) Onder dit getal zijn opgenomen de vreemdelingen en in andere Gemeenten gedomicilieerden, ten getale van 75, zoo ook de bovengenoemde 43 levenloos aangegevenen.

— Gedurende 1852 hebben plaats gehad:
Te Amsterdam: geboorten 8418, sterfgevallen 6027, huwelijken 2218 en 28 echtscheidingen.
Te Arnhem: geboorten 729, sterfgevallen 465, huwelijken 206.
Te Assen: geboorten 189, sterfgevallen 164, huwelijken 41.
Te Dordrecht: geboorten 936, sterfgevallen 785, huwelijken 221.
Te Franeker: geboorten 214, sterfgevallen 216, huwelijken 51.
Te 's Gravenhage: geboorten 2668, sterfgevallen 1606, huwelijken 613 en 8 echtscheidingen.
Te Goes: geboorten 235, sterfgevallen 173, huwelijken 37.
Te Groningen: geboorten 1125, sterfgevallen 857, huwelijken 235.
Te Hoogeveen: geboorten 301, sterfgevallen 199, huwelijken 101.
Te Hoorn: geboorten 311, sterfgevallen 240.
Te Leijden: geboorten 1351, sterfgevallen 905, huwelijken 305.
Te Middelburg: geboorten 531, sterfgevallen 466, huwelijken 149.
Te Rotterdam: geboorten 3644, sterfgevallen 2848, huwelijken 859.
Te Smilde: geboorten 220, sterfgevallen 127, huwelijken 14.
Te Sneek: geboorten 646, sterfgevallen 399, huwelijken 134.
Te Tiel: geboorten 228, sterfgevallen 171, huwelijken 49
Te Utrecht: geboorten 1779, sterfgevallen 1332, huwelijken 425.
Te Wageningen: geboorten 146, sterfgevallen 11, huwelijken 35.
Te Winschoten: geboorten 135, sterfgevallen 86, huwelijken 36.
Te Zalt-Bommel: geboorten 129, sterfgevallen 85, huwelijken 28.

Proefnemingen met de inënting als voorbehoedmiddel tegen de Longziekte van het Rundvee.

Aan het uitgebreide, den 28 December ll. door de commissie, benoemd om de waarde van de inënting der longziekte, als voorbehoedmiddel daartegen, te onderzoeken, aan den minister van binnenlandsche zaken aangeboden tweede verslag nopens haar onderzoek en de uitkomsten, door haar verkregen, waarvan wij in No. 1 dezer Courant reeds melding maakten, ontleenen wij het volgende:

Om op de meest volledige wijze aan de haar opgedragen taak te voldoen, heeft de commissie gemeend dit onderzoek, hetwelk voor het behoud van onzen veestapel de belangrijkste uitkomsten kan opleveren, in dier voege te moeten instellen, dat daaruit, ten eerste, op eene voldingende wijze zou blijken, in hoeverre het voorgestelde middel bij magte is om runderen, die daaraan zijn onderworpen en later aan den besmettenden invloed der longziekte blootgesteld worden, voor deze ziekte te vrijwaren, en ten andere om, met het oog op de behoefte van ons land, daaruit met juistheid te kunnen afleiden, in hoeverre dit middel zonder schade kan aangewend worden bij vee, dat tot een ander gebruik bestemd is en onder andere omstandigheden leeft dan dat, waarop oorspronkelijk de proeven zijn genomen.

Ten einde aan dit dubbel oogmerk te voldoen was het in de eerste plaats noodzakelijk, bij een zeker aantal runderen de inënting te verrigten en deze daarna aan de besmetting der longziekte bloot te stellen; en te gelijker tijd, bij wijze van tegenproef, eenige niet ingeënte runderen onder gelijke omstandigheden en onder denzelfden invloed te plaatsen.

Om in de tweede plaats met eenige zekerheid te bepalen of de inënting zonder nadeel op melkvee kan aangewend worden, scheen het noodig vooral van zoodanig vee gebruik te maken.

Deze wijze van onderzoek is dan ook door de commissie gevolgd, en heeft zij voor hare proefnemingen hoofdzakelijk gebruik gemaakt van kalfdragend vee, hetwelk meer of minder ver in dragttijd was gevorderd. De guiste koeijen en die, welke opgebroken waren, werden, bij het vertoonen van togtigheid, hetzij vóór of na de inënting, bij den bul toegelaten, ten einde daaruit den invloed der inënting op de geslachtsdrift en de daarmede in zoo naauw verband staande melkgeving te beoordeelen.

Om eindelijk eene zuivere uitkomst te verkrijgen is zorg gedragen dat het vee, hetwelk voor de proef zou dienen voor het grootste gedeelte afkomstig was uit streken, waar de longziekte nimmer, of althans in de laatste jaren niet geheerscht had.

Tot het onderzoek hebben gediend: 20 runderen, aangekocht te Scherpenzeel en Woudenberg, beide welke plaatsen van de longziekte verschoond zijn; 1 rund, vroeger door de longziekte aangetast, doch daarvan hersteld. Dit dier én aan de inënting én op nieuw aan den invloed der smetstoffe te onderwerpen, was belangrijk; 1 kalf, gevallen van eene koe, door de longziekte aangetast en daaraan gestorven; 1 oude melkkoe; 5 runderen, reeds voor den aankoop van bovengemeld vee door de commissie bij verschillende veehouders ingeënt, en in haar eerste verslag opgegeven; 2 pinken, ingeënt door den heer *van Dommelen*, veearts der 1ste klasse te Baarn; 1 koe, waarbij zich eenige dagen na de inënting de longziekte openbaarde. Deze werd aangekocht met het doel om te onderzoeken in hoeverre de ziekte in haar verloop door de inënting werd gewijzigd, en 6 runderen, welke, behalve eene, waarvan het bestaan der ziekte niet met volkomen zekerheid kan bepaald worden, in vrij hevige mate door de longziekte waren aangetast.

Van dit vee waren 11 reeds vóór den aankoop onder 15 ingeënte runderen.

Van deze laatste, die gedurende eenige dagen voor de inënting naauwkeurig zijn waargenomen ten einde van hunne volkomene gezondheid verzekerd te zijn, werden op den 2 Augustus de twee eersten en op den 4 daaraanvolgende de overige ingeënt.

De vijf laatsten werden aan de inënting niet onderworpen.

Tot de inënting werd dezelfde stoffe gebruikt, en werd zij op gelijke wijze verrigt, als door dr. *Willems* voorgeslagen en in het eerste verslag (zie no. 96 dezer courant van het vorige jaar) opgegeven is.

Van de verschijnselen, die zich ten gevolge der inënting hebben vertoond, in dagelijks naauwkeurige aanteekening gehouden.

Nadat al de verschijnselen, die ten gevolge der inënting ontstaan waren, bleken afgeloopen te zijn, werd het tot de proef bestemde vee in denzelfden stal vereenigd, en werden onder de ingeënte en niet-ingeënte runderen longzieke dieren geplaatst. Al het vee was daar aanwezig, behalve vijf, die reeds vroeger òf aan de longziekte, zoo als een, òf aan de gevolgen der inënting waren gestorven.

Binnen de dertien weken na het bijbrengen van longzieke koeijen op den stal, waren, van de 5 *niet-ingeënte* koeijen, 4 stuks aan de longziekte gestorven, terwijl de 5de waarschijnlijk de longziekte in een ligten graad heeft gehad, hetgeen evenwel eerst later, bij het slagten der koe, uit de lijkopening zal kunnen blijken.

Al het overige *ingeënte* op den stal aanwezige vee is tot op den huidigen dag (28 December) volmaakt gezond. Bij geen dezer koeijen heeft zich, gedurende een tijd van meer dan drie maanden dat de stal besmet is, het geringste verschijnsel geopenbaard, dat het bestaan der longziekte, zelfs in den geringsten graad, zoude kunnen doen vermoeden, en allen onderscheiden zich door goede gevoedheid, een weelderig aanzien en gladheid van haar, terwijl de melkgeving op dit oogenblik meer overvloedig is dan zulks in de eerste weken is waargenomen.

Het onderzoek heeft eene, voor de ontdekking van het beveiligend vermogen der inënting tegen de longziekte, — voor zooverre althans daaruit tot nu toe te besluiten is, — hoogst gunstige uitkomst gehad.

Te gelijker tijd leverde het eene merkwaardige bijdrage op om het besmettend vermogen dezer ziekte aan hen, die daaraan nog mogten twijfelen, op eene overtuigende wijze te bevestigen.

Het ontstaan der longziekte toch bij die dieren, welke daaraan ook zijn gestorven, zal wel niet aan verkeerd of slecht voedsel, aan vochtige en ongezonde stallen of aan andere hygienische omstandigheden toegeschreven kunnen worden.

De stal is ruim en licht, het voedsel heeft bestaan in best hooi en lijnkoek, en was overigens voor alle dieren gelijk, terwijl eindelijk voor oppassing en behandeling de meeste zorg is gedragen.

De uitkomst van het onderzoek kan zich tot het volgende bepalen:

1°. Ofschoon de inënting der longziekte eene niet in alle deelen onschadelijke kunstbewerking is, en daardoor zelfs groote verzweringen, en zelfs de dood kan voortgebragt worden, blijven evenwel hare verschijnselen, in den regel, zich alleen bepalen bij de plaats, waar zij is aangewend geworden.

2°. Ten einde zooveel mogelijk hare ongunstige gevolgen te voorkomen is het noodig eenige omzigtigheid in acht te nemen, zoo omtrent de keus der stoffe, als ten aanzien van den tijd der aanwending. Het jaargetijde, de weêrsgesteldheid, de meerdere gevoedheid kunnen daarop een belangrijken invloed uitoefenen. De herfst schijnt daartoe om meer dan ééne reden de meest geschikte tijd.

3°. Waar eene meer hevige werking en gevaarlijke verschijnselen, ook in verwijderde organen, worden voortgebragt, zoo kunnen deze, behalve in uitwendige omstandigheden, mede in den individuelen toestand van het dier gelegen zijn, waarom zij niet altijd zullen vermeden kunnen worden.

4°. Bijaldien eene hevige werking plaats heeft, en meer edele deelen aangedaan worden, zoodat ook het geheele organisme daarin deelt, dan zijn hare voortgangen evenmin voor te komen en te stuiten als de heerschende longziekte in den regel te genezen is.

5°. In die gevallen, waar een hevig verloop heeft plaats gehad, hetgeen zelfs met den dood eindigde, zijn nimmer ziekelijke ontaardingen in de borstholte of in de longen, maar tot nog toe immer in de buiksholte aangetroffen.

6°. Noch op den algemeenen gezondheidstoestand, noch op de melkgeving, heeft de inënting, wanneer hare uitwerking zich als eene plaatselijke aandoening voordoet, eenig nadeelig gevolg. Alleen in die gevallen, waar zich, wegens vroegere hevige werking, woekerende verzweringen voordoen, blijven de dieren eenigen tijd kwijnen.

7°. Op het voorkomen der togtigheid heeft zij geen bepaalden invloed uitgeoefend. Naar evenredigheid is deze bij de ingeënte runderen meer dan bij de niet ingeënte waargenomen. Het blijft echter opmerkelijk dat de togtigheid zich bij eene tot nog toe niet heeft vertoond, ofschoon de tijd daartoe reeds lang daar was.

8°. Het weder opbreken bij twee runderen ten gevolge van vermoedelijke afwerping, kan, zoolang deze beide gevallen op zich zelve staan, niet aan de inënting toegeschreven worden, te minder daar bij die runderen, waar zich eene vrij hevige werking heeft vertoond, zoo als bij drie, zulks niet is waargenomen.

9°. Ofschoon het niet met volkomen zekerheid te bepalen is of het te vroege afkalven van eene in uring staande koe en de verschijnselen, die zoowel bij het moederdier als later bij het kalf zijn waargenomen, zoomede het vroegere afkalven van eene aan de voorafgegane inënting moet toegeschreven worden, geeft zulks echter aanleiding om hare toepassing bij ver gevorderden dragttijd af te raden.

10°. Terwijl het aborteren, bij het voorkomen der longziekte, veelvuldig wordt waargenomen, verdient het opmerking dat zulks bij die dieren, waarbij de gevolgen der inënting zoo hevig waren dat zij zelfs den dood veroorzaakten, nimmer heeft plaats gehad; zoodat, indien de inënting op de dragt invloed mogt uitoefenen, dit waarschijnlijk alleen in het laatste tijdperk zal zijn.

11°. Het vermoeden, — reeds in het eerste verslag geopperd, — dat het ontstaan der longziekte, na de inënting, alleen daaraan is toe te schrijven, dat deze ziekte tijdens de inënting aanwezig was, — ofschoon daarvan geen enkel verschijnsel is waargenomen, — verkrijgt door deze proefnemingen meerdere waarschijnlijkheid.

12°. De bewering dat runderen, die eenmaal de longziekte gehad hebben, en daarvan zijn hersteld, nimmer — althans zeldzaam — ten tweeden male door die ziekte worden aangetast, en dat bij zoodanige voorwerpen de inënting zonder gevolg blijft, is door eene, waarbij eenè tot twee maal hervatte inënting geene uitwerking heeft gehad, op nieuw bevestigd; en eindelijk:

13°. Terwijl deze proeven een merkwaardig bewijs opleveren dat aan de inënting het, althans tijdelijk, vermogen, om voor de besmetting der longziekte te beveiligen, niet kan ontzegd worden, zoo blijft het onzeker in hoeverre de vatbaarheid voor deze ziekte volkomen of wel voor langeren tijd is verloren gegaan. Uit den aard der zaak moet er langer tijd verloopen, voor en aleer hieromtrent iets stelligs kan medegedeeld worden.

In eene op heden gehouden vergadering van Kiezers, belegd op uitnoodiging van Bestuurders der Staatkundige Vereeniging, *Vooruitgang*, gevestigd te *Leeuwarden*, is tot CANDIDAAT *voor het lidmaatschap der Staten van Friesland* voor dit district gekozen, en wordt als zoodanig aan alle liberale Kiezers aanbevolen:

Jhr. Mr. S. W. H. A. van BEIJMA thoe KINGMA,
Regter in de Arrondissements-Regtbank te *Leeuwarden*.

Leeuwarden, 7 Januarij 1853.

Bestuurders van gemelde Vereeniging,
JAN van der VEEN, *President.*
G. KRAMER, *Secretaris.*

Aan de Kiesgeregtigden in Franekeradeel wordt tot CANDIDAAT voor de Provinciale Staten minzaam aanbevolen:

De Heer Mr. G. SCHOT, te Franeker.

BESTUURDERS van het DEPARTEMENT *LEEUWARDEN* der MAATSCHAPPIJ: *Tot Nut van 't Algemeen* geven kennis, dat de Spreekbeurt voor de *derde* Buitengewone Winteravond-Vergadering door den Heer W. R. Baron van HOëVELL zal worden vervuld op *Dingsdag, den 25 Januarij* 1853; terwijl wijders de Heeren-Vergadering niet op den aangekondigden 24 Januarij, maar op *den 31 dier maand* zal gehouden worden.

Leeuwarden, den 10 Januarij 1853.

Bestuurders voornoemd,
C. J. van der VEEN, *Pres.*
R. D. SMEDING, *Secretaris.*

De LEDEN der MAATSCHAPPIJ van LANDBOUW en VEETEELT in *Friesland*, afdeeling *Leeuwarden*, worden uitgenoodigd, tot het houden eener Vergadering, welke zal plaats hebben op *Woensdag den twaalfden Januarij* 1853, des voormiddags ten twaalf ure, ten huize van den Heer G. de KOE, Koffijhuishouder in het Zaailand te Leeuwarden.

Namens het Bestuur,
Mr. F. de HAAN IJz., *Secretaris.*

FRIESCHE MAATSCHAPPIJ
TOT
onderlinge verzekering van Schepen,
GEVESTIGD TE *HEERENVEEN*.

De Deelgenooten en Agenten van voormelde Maatschappij worden uitgenoodigd, tot de bijwoning der jaarlijksche Algemeene Vergadering, op Donderdag den 20 Januarij 1853, 's voormiddags ten elf ure, in het Logement *het Posthuis*, te Heerenveen.

*** Getrouwd:
Grouw, den 6 Januarij 1853.
S. WARTENA, en
K. PLANTINUS.

*** Bevallen van eene Dochter A. GAASTRA, geliefde Echtgenoot van
Sneek, den 2 Januarij 1853. R. NIEVEEN.

*** Op den 3 Januarij 1853, is te *Brussel* verlost van een Zoon, Vrouwe W. J. van ALBADA de HAAN HETTEMA, geb. Voorbeijtel.

SNEEK, 4 Januarij 1853. Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen Zoon, HESTERINA ten CATE, geliefde Echtgenoot van
Dr. K. T. HALBERTSMA.

*** Heden beviel voorspoedig van eene Dochter, M. P. VISSER LONNEMAN, geliefde Echtgenoote van
Alkmaar, den 5 Januarij 1853. CORNs. JOHs. de LANGE.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' Zoon ALEIDA KNIPHORST, Echtgenoote van
Smilde, den 6 Januarij 1853. Mr. P. van der VEEN.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon, F. STUUR, geliefde Echtgenoot van
Harlingen, den 7 Januarij 1853. E. LAND.

*** Heden verloste van een dooden Zoon, DOETJE MENAGE geliefde Echtgenoote van
Leeuwarden, den 9 Januarij 1853. T. WIARDA.

LEEUWARDEN, den 2 Januarij 1853. Heden overleed na eene zeer kortstondige ongesteldheid, ons eenigst geliefd Kind MARIJKE, in den ouderdom van even acht jaren. Ons ouderhart vol diepen weemoed, staart de lieveling met berusting in 's Hemels wil na.

SIERK H. BOUMA.
SIJTSKE J. VEENSTRA.

„ Heden morgen omstreeks vier uur overleed zeer zacht, na een langzaam verval van krachten aan de gevolgen eener borstziekte, onze geliefde Broeder BOTZE RIENTZES TERPSTRA, in den ouderdom van bijkans 36 jaren.

Hartwerd, den 5 Januarij 1853. WIEBERIG RIENTZES TERPSTRA, *uit aller naam.*

Algemeene kennisgeving.

„ Heden morgen 5 uur ontsliep zacht, ons geliefd oudst Dochtertje, in welks bezit wij ons 3½ jaar hebben mogen verheugen.

Sneek, den 5 Januarij 1853. L. MEIJER. W. MEIJER — VAN GORCUM.

Eenige kennisgeving.

„ Tot onze innige droefheid overleed zeer onverwacht, in den ouderdom van ruim 65 jaren, mijn waarde Echtgenoot BEEREND TOMAS BAKKER, na eene echtverbindtenis van 25 jaren, mij nalatende 8 Kinderen. Hij was een liefderijke zorgdragende Man en Vader; allen die in den geloove met hem verkeerden, zullen met mij de hoop voeden, dat hij in een beter en zalig gewest is overgegaan.

Sneek, den 5 Januarij 1853. Wed. BEEREND TOMAS BAKKER. *Mede uit naam mijner Kinderen en Behuwdzoon.*

„ Heden morgen overleed zeer onverwacht tot onze bittere droefheid, ons oudste kind en eenigste Dochter LOLKJE, in den bloeijenden leeftijd van ruim 14 jaren.

Sneek, den 6 Januarij 1853. K. K. KOOIJ. A. KOOIJ, geb. HEINSIUS.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 4 tot en met den 10 Januarij 1853 aangegeven: 13 Geboren, 5 Overleden, Gehuwd 1 paar.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER*, den 7 Januarij 1853, aan de Stadswaag te Leeuwarden.

PRIJS, *f* 39,00. AANVOER: 411/4, 208/8 en 69/16 vaten.

STAAT van de MIDDELPRIJZEN der *Granen* en andere *Objecten* welke in de tweede helft der maand December 1852, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt:

Tarwe,	Witte	*f* 7.62½	de Mudde.	Boter,		*f* 0.93	het pond.
	Roode	» 0.00	» »	Vleesch,	Koe	» 0.35½	» »
Rogge,		» 6.70	» »		Kalfs	» 0.00	» »
Gerst,	Vroege	» 0.00	» »		Schapen	» 0.34	» »
	Late	» 4.45	» »	Varkens-vleesch,	Versch	» 0.55	» »
Boekweit,		» 6.20	» »		Gerookt	» 0.65	» »
Haver,		» 2.75	» »	Aardappelen,	Vroege	» 0.00	de Mudde.
Witte Boonen,		» 0.00	» »		Late	» 2.00	» »
Erwten,	Witte	» 0.00	» »	Zaad	Kool	» 10,00	» »
	Groene	» 8.50	» »		Raap	» 0.00	» »
	Graauwe	» 10.50	» »		Lijn	» 9.00	» »

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden, den 10 Januarij 1853. *De Burgemeester*, J. H. BEUCKER ANDREÆ.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 8 Januarij 1853.

NEDERLAND.				
Werk. Schuld	2½ pCt.	65⅞	66	66
Dito dito.	3 »	78½	78⅝	
Dito dito	4 »	96⅜	96⅝	96⅝
Amort.-Synd.	3½ »	96		
Handel-Maats.	4½ »	120¼		
FRANKRIJK.				
Obligatien	3 pCt.			
RUSLAND.				
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	108⅞		
dito dito 1828/1829	5 »	107		
Dito bij dito	4 »	92½		
Geldl. te Londen	4½ »	102 11/16		

SPANJE.				
Obligatien	1 pCt.	23 13/16	23⅞	23⅞
»	3 »	49¾		
» Binnenl. à 6/m	3 »	43 7/16	43 11/16	43 11/16
Coupons Bewijzen		4 5/16	4 7/16	4 7/16
PORTUGAL.				
Te Londen	5 pCt.	41⅛		
»	4 »	38⅜	38½	38½
OOSTENRIJK.				
Metaliek	5 pCt.	83½	83⅞	
» 1852		83½	83¾	
» (nieuwe)	2½ »	43¼	43⅝	
» » 1851/52		42 15/16	43¼	
» » Amst.	5 »	93	93½	93½

Metal. La. B. 5 pCt. 93, ½, ½; Louis. bij Hope 5 pCt. 100¼; Braz. 5 pCt. 100; Mexik. 24 1/16, ⅛; Peru 5 pCt. 100; Grenada Uitg. 12⅝, 11/16; Phil. H. N. 92; Dito L. N. 69¼, ½; Thes. Amst. 105¾.

Zondag den 9 Januarij.

Holl. 4 pCt. 96⅝; Spaansche 1 pCts. 23⅞, 15/16; Binnenl. 3 pCts. 43¾, 13/16, ⅞, 13/16; Amortis. 5¾; Bewijzen Coup. 4 9/16, ⅝, 9/16; Fransche Uitgest. 10, ⅛, ¼, 3/16, ⅛; Port. 4 pCt. 38½; Metaliek 5 pCt. 84, ⅛; Dito 1852 83 15/16; Dito 1851/52 2½ pCts. 43⅛, 3/16, ¼; Dito Nieuwe 5 pCt. 93½; Dito La. B 93½; Mexik. 24 3/16; Grenada Onbep. 22⅛; Dito Uitgest. 12 13/16.

In Oostenr. fondsen was heden, tot verbeterde prijzen, de omzet vrij levendig. Van Spaansche waren 1 pCts. onveranderd, en Binnenl. 3 pCt. en Coup. Bewijzen, bij geanimeerde affaire iets aangenamer.

POLICIE.

De Eigenaar van EEN PAARD, dat in den nacht van den 3 op 4 Januarij 1853, binnen Leeuwarden los loopende is gevonden, kan daarvan aanwijzing bekomen aan het Bureau van Policie.

De Commissaris van Policie te Leeuwarden, R. PIEKEMA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WIJMBRITSERADEEL, convoceren ten verzoeke van Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van het dorp *Jutrijp*, tegen Maandag den 24 Januarij 1853, 's voormiddags elf uur, in de School aldaar, ten einde te delibereren en te besluiten:

1. Over een voorstel van Kerkvoogden om deze te magtigen tot negotiatie der eventueel te kort schietende som tot bouwing van eene aan de Kerk toebehoorende Boerehuizinge, na aftrek van 't geen daarvoor reeds op de Begrooting van 1853 is aangebragt.
2. Bij goedkeuring van dat voorstel de Begrooting van 1853 dienovereenkomstig te wijzigen.

Sneek, den 7 Januarij 1853. *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, S. VAN WELDEREN RENGERS. *De Secretaris*, S. WIJBENGA.

Wij Ondergeteekenden, KOMMISSARISSEN der BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ ARCHIMEDES, gevestigd te *Delft*, hebben het genoegen te berigten, dat aan ons op heden, door den Direkteur dier Maatschappij, is gedaan REKENING en VERANTWOORDING zijner gehouden *Administratie* over den jare 1852, welke door ons, met de daarbij overgelegde Boeken en Bescheiden is vergeleken, in volkomen orde bevonden en goedgekeurd; en waaruit ons op nieuw is gebleken, den voortdurenden bloei dezer Maatschappij en dat zij het vertrouwen, hetwelk zij in klimmende mate mag genieten, ten volle waardig is.

Delft, den 7 Januarij 1853.

D. VAN KOETSVELD.
R. J. C. METELERKAMP.
J. P. VAN MARSELIS HARTSINCK.
R. J. DE KUYPER.
J. A. J. NOLET.

AANBESTEDING.

KERKVOOGDEN te *Jutrijp*, zullen, op Vrijdag den 21 dezer, des voormiddags 10 uur, in het Schoolgebouw aldaar, alléén bij inschrijving, onder nadere goedkeuring, aanbesteden:

Het doen eener belangrijke VERGROOTING en VERTIMMERING der BOERE-PLAATS te Jutrijp, behoorende aan de Kerk van dat dorp, bewoond door *T. H. Huitema*, met de leverancie van al de daartoe benoodigde MATERIALEN.

Het Bestek en de Teekening van dit werk zullen, van af den 12 dezer, voor de gegadigden, ter inzage leggen in bovengemeld Schoollocaal.

De aanwijzing in loco geschiedt op Woensdag den 19 dezer, des morgens 9 uur.

Jutrijp, den [illegible] Januarij 1853.

De Kerkvoogden,
M. S. VAN DIJK.
H. J. VELDHUIS.
T. J. RUDOLPHI.

Op het Buitengoed *Groot Lankum*, nabij *Franeker*, zal op Zaturdag den 15 Januarij 1853, des voormiddags 12 uur precies, bij geslotene briefjes worden aanbesteed: Het SLATTEN van een GEDEELTE OPVAART en twee VIJVERS.

De briefjes moeten vóór het bepaalde uur op genoemde plaats zijn ingeleverd en zal op Vrijdag den 14 Januarij 1853, des voormiddags tusschen 11 en 12 ure aanwijzing op de plaats worden gedaan.

Nadere Informatien te bekomen bij den Heer S. ZWAAL, Stads Architect te Harlingen, waar het Bestek ter lezing ligt, zoomede bij den TUINMAN op *Groot Lankum.*

Aanbesteding bij geslotene briefjes,

van het AFBREKEN van den *OUDE DORPS-TOREN* te Winzum en het MAKEN van een *NIEUWE TOREN* met een *SPITS*, aldaar, met bijlevering van alle daartoe benoodigde Materialen en Arbeidsloonen; waarvan Bestek en Teekening ter inzage liggen bij JOCHGIM MURKS STAPERD, Kastelein te Winzum.

De aanwijzing van het werk zal geschieden op den 17 Januarij 1853.

De briefjes moeten *franco* en verzegeld worden ingezonden vóór of op den 19 Januarij 1853, vóór twee uur des namiddags, ten huize van den Heer JAN PETERUS REENEMA, Kerkvoogd aldaar.

Aanbesteding bij geslotene briefjes,

van het AFBREKEN eener oude *BOERENHUIZING* en *SCHUUR* en weder OPBOUWEN van eene nieuwe *STELPHUIZING*, te Lollum, met bijlevering van alle Materialen.

Bestek en Teekening liggen ter inzage bij J. T. IJPMA, waar de briefjes vóór of op Donderdag den 20 Januarij 1853 *franco* moeten worden ingeleverd. De aanwijzing van het werk zal den 15 Januarij 1853 geschieden. Inlichtingen zijn te bekomen bij P. GERBRANDA, Diaken te Lollum en bij M. A. VISSER, Mr. Timmerman te Tzum.

De Notaris J. S. BOKMA, te Akkrum, zal, op Woensdag den 12 Januarij 1853, des nademiddags om 2 uur, ten huize van *R. O. van der Hoop*, Kastelein te Terhorne, finaal verkoopen:

Eene HUIZINGE en BAKKERIJ c. a., te Terhorne; thans bij *Sikke J. van Buren* in gebruik, en waarop geboden is de som van *f* 577.

Den 12 Mei 1853 vrij te aanvaarden.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, op Woensdag den 12 Januarij 1853, 's namiddags 2 uur, in de Herberg van *Langendijk*, te Oosterwierum, finaal verkoopen:

Een HUIS met SCHUUR, TUIN en ERF, te Oosterwierum, no. 39, Kad. B, no. 78, groot 10 roede 50 el; waarop is geboden *f* 851; bij Billetten omschreven.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, op Vrijdag den 14 Januarij 1853, 's avonds 7 uur, bij *T. Sevensma* aldaar, finaal verkoopen:

1. Eene HUIZINGE en ERF, in de Wijnkaustraat te Sneek; bewoond door de Wed. *B. de Jong*; huur *f* 50; staande op *f* 606.
2. Eene DITO met ruim ERF en ACHTERGEBOUW, naast het vorige perceel; bewoond door *P. Faber c. s.*; huur *f* 91; staande op *f* 959.
3. Eene HUIZINGE naast het vorige perceel; door de Wed. *Brandenburg* bewoond; huur *f* 32; staande op *f* 345.
4. Eene DITO, naast het vorige perceel; door *Karel Postma* bewoond; huur *f* 32; staande op *f* 370.25.
5. Eene DITO, in de Havenstraat achter het Gasthuis; bewoond door *Zoethout* en *Dijkstra*; huur *f* 52; staande op *f* 375.
6. Een extra vruchtbaren TUIN, achter het Gasthuis te Sneek, groot 3 roede 30 el; in gebruik bij *v. d. Horst*, voor *f* 25; staande op *f* 700.

De orde van verkoop is als volgt: perceelen 5, 4, 3, 2, 1, 6, zullende geene cumulatie plaats hebben.

Perceelen 1—5 te aanvaarden 12 Mei, perceel 6 op 1 Febr. e. k.

Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal, op Maandag den 17 Januarij 1853, des avonds om 7 uur, in de Herberg *het Wagentje*, te Franeker, provisioneel verkoopen:

1. Eene nette, in de laatste jaren aanzienlijk verbeterde WINKEL-HUIZING en ERVE, staande en gelegen tegen over de Groenmarkt te Franeker, aldaar geq. met T. N., no. 62; bij den eigenaar *J. Rijpma* in gebruik; den 12 November 1853 vrij te aanvaarden.
2. Eene ruime WINKEL-HUIZING en KORFMAKERIJ, het *Tzummarumer Veerhuis*, staande naast het vorige perceel binnen Franeker, aldaar geq. met T. N., no. 61; bij *A. Wielinga* in gebruik tot 12 Mei 1855, alsdan vrij te aanvaarden, komende de huur inmiddels ten voordeele van den kooper.

Beide perceelen zijn inmiddels *UIT DE HAND TE KOOP.*

Belangrijk Boelgoed te Ameland.

De Notaris E. MEIJER, te Nes op Ameland, gedenkt bij open water, op Dingsdag den 18 Januarij 1853, des morgens ten 9 ure en zoo noodig op den volgenden dag, bij het Pakhuis van Strandvonderij-Goederen te Ballum; bij boelgoed tegen gereed geld te verkoopen,

De navolgende GOEDEREN, alle meer of min door Zeewater beschadigd en geborgen uit het gestrande Deensche Brikschip *Fides*, Kapitein *I. E. Krag*, als: 114 stukken Bukkings en ander Broekstof, te zamen lang gem. 2130 Ned. ellen, 72 stukken divers Laken, te zamen lang p. m. 1200 ellen, 336 stuks Slingerdoeken, 100 Zijden Parapluies, 51 casimieren Tafelkleeden, 175 ongemaakte Balkleedjes, 29 ellen Rokstreept, 20 rollen Wasdoek, 1525 vellen Gewast-, Verlakt- en Zadelmakersleder, 2 kisten met Hout voor Sigarenkistjes en al hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden.

Nadere Informatien zijn te bekomen bij de Heeren BAREND VISSER & ZOON, te Harlingen, bij den Heer Burgemeester van Ameland, Jonkheer VAN HEECKEREN en bij den Notaris.

Bij vaarbaar weder bestaat er te Holwerd gelegenheid tot overvaart, den 17 Januarij e. k., des nademiddags ten 2 ure en op den dag van den Verkoop des morgens ten 8 ure.

Verhuringen te Akkrum.

De Notaris W. A. EVERTSZ, te Oldeboorn, zal, op Woensdag den 19 Januarij 1853, des namiddags *twee* ure, bij den Kastelein *A. S. Dijkstra*, te *Akkrum*, verhuren voor 5 jaren, ingaande 5 Maart 1853: Zes bunder ruim 7 roede uitmuntend WEI- en TERPLAND, aan den Leppedijk onder Akkrum, het *Kloosterland* genaamd; in twee perceelen.

DEZELFDE NOTARIS, zal op tijd en plaats voorschreven, verhuren voor 3 jaren, ingaande Petri en 12 Mei 1853: *a.* eene HUIZINGE met STAL en SCHUUR, TUIN, BOOMGAARD en WEILAND, bij- en onder Akkrum, groot 29 roede 80 el; *b.* 1 bunder ruim 94 roede; *c.* 32 roede 20 el, beide uitmuntend WEILAND, en *d.* ruim 79 roede best HOOILAND, op den hoek van de Pal en Diepsloot aldaar; thans in gebruik bij *J. F. Koopmans.*

Verkoop van een Tjalkschip.

De Notaris W. A. EVERTSZ, te Oldeboorn, zal, op Zaturdag den 22 Januarij 1853, des morgens 11 ure, ten huize van den Kastelein *Kuiper*, te Akkrum, veilen:

1°. Eene overdekte en gewegerde HEKTJALK, groot 81 ton, met volledigen Inventaris, zoo als laatst is bevaren geweest door nu wijlen *S. S. Boetje*, en
2°. Eene ROEIBOOT met Riemen.

Voorwaarden te vernemen bij den Notaris en mede bij de Weduwe en Erven S. S. BOETJE, te Akkrum.

De Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal, op regt. auth., ten verzoeke van den Heer Mr. C. C. C. WARMOLTS, te Leeuwarden, verkoopen:

6 perceelen MADEN, waarvan 32 Mad in de Kraanlanden; staande op *f* 4087, en 2 Mad in de Hornen, staande op *f* 375; benevens 16 GRAVEN op het Noord. Kerkhof; op *f* 29.

De palmslag is bij *J. ten Brinke*, te Dragten, op Donderdag 20 Januarij, ten 7 uur.

DEZELFDE NOTARIS, zal alsdan nog finaal verkoopen:

2 bunder 49 roede 90 el best GREIDLAND, bij het Buitenste Verlaat, te N. Dragten; staande op *f* 1530.

Belangrijke Verkooping van Vastigheden
te Exmorra en Schraard.

De Notarissen E. T. KUIPER, te Bolsward, en A. HAAGSMA, te Sneek, zullen, op bekomene regterlijke autorisatie, ten verzoeke van den Heer I. J. VERWER, Candidaat-Notaris te Makkum, in het openbaar, onder uitloving van strijk- en verhooggelden, presenteren te verkoopen;

a. Eene zeer vruchtbare ZATHE en LANDEN, met BOERENHUIS, SCHUUR, HOVING, HIEMING en WATERMOLEN c. a., aan de Makkumer Vaart onder Exmorra, *het Padhuis* genaamd, groot volgens Kadaster 24 bunder 21 roede 40 el (66 pondm.); bij de Wed. *Jan W. de Boer* in gebruik, en zulks in 13 perceelen.

b. Eene rijkelijk vruchtdragende ZATHE en LANDEN, met BOERENHUIS en SCHUUR, in de Buren te Exmorra, kadastraal groot 9 bunder 24 roede 90 el (25½ pondm.); bij wijlen den Heer *S. S. Bakker* laatstelijk in gebruik, in 7 perceelen.

c. Eene kapitale BURGER HUIZING, voorzien van: 4 Kamers, Vuurhok, Bergplaatsen enz., benevens TUIN, HOVING en ERVE, in de Buren te Exmorra; door voornoemden wijlen Heer *Bakker* met den dood ontruimd.

d. Vijf perceelen voortreffelijk GREIDLAND, waarvan een stuk onder Longerhouw en vier stukken onder het behoor van Schraard; afkomstig uit de Zathe thans bewoond door *Douwe D. Reitsma*, te zamen groot 12 bunder 60 roede 50 el (34½ pondm.)

e. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Gereformeerde Kerk te Exmorra.

f. Een uitmuntend perceel GREIDLAND, gelegen ten Noorden van de Makkumer Vaart onder Exmorra, groot 2 bunder 13 roede 40 el (6 pondm.); thans in huur bij D. en *I. I. Postma* en aan hen verhuurd tot 5 Maart 1854.

g. Eene HUIZING, bestaande uit 3 Woonkamers, benevens SCHUUR en STALLING voor 6 Koeijen, HOK met STALLING voor 1 Paard, BLEEKVELD en uitgestrekte HIEMING, HOVING en PLANTAGIE, in de Buren te Schraard; gedeeltelijk laatst door de Wed. *Diepenbos* en nu nog door anderen bewoond.

De Landen, met uitzondering van perceel *f*, St. Petri 1853 en de Gebouwen den 12 Mei daaraanvolgende vrij te aanvaarden, zullende echter het perceel letter *c* en de Vrouwen Zitplaats sub *e* omschreven terstond na de toewijzing kunnen worden aanvaard.

Alles meer breedvoerig bij Verkoopboekjes omschreven, welke bij de Notarissen en den Heer VERWER voornoemd te verkrijgen zijn.

Wie hieraan gading maken komen op Donderdagen den 13 en 27 Januarij 1853, telkens des namiddags 2 uur te Bolsward, bij de veiling in *den Hof van Holland*, en bij de toewijzing in *de Wijnberg*.

Bij geslotene briefjes te huur,
voor den tijd van vijf aaneenvolgende jaren:

Eene vruchtbare ZATHE en LANDEN, onder Nijland, groot 21 bunder 34 roede 86 el Greidland; door wijlen de Weduwe *Folkert Durks Piersma* bewoond geweest, om met Petri en 12 Mei 1853 te worden aanvaard.

De Voorwaarden liggen dagelijks ter inzage bij den Heer G. ARKEMA, te Sneek, aan wien de briefjes vóór of op den 18 Januarij e. k. moeten worden ingeleverd.

Uit de hand te huur:

Eene hechte en sterke KOOPMANS-HUIZINGE, bestaande in: twee Voorkamers, ruim Voorhuis, eene Achterkamer en eene Keuken, en onmiddelijk daarachter het PAKHUIS, komende aan de Vaart en voorzien van twee Regenwatersbakken, eene Pomp, ruim Bleekveld en verdere gerijfelijkheden, staande en aan de Lange Buren te Hallum, gekwoteerd met no. 102 en bewoond door *K. B. Bousma*, tot den 12 Mei 1853, alsdan vrij te aanvaarden. Te bevragen in persoon of met *gefrankeerde* brieven bij den eigenaar S. J. STIENSTRA, Landbouwer te Dronrijp.

TE HUUR

op 12 Mei eerstkomende: Eene op de beste standen der stad Workum staande BAKKERIJ, met eenen grooten MOESTUIN achter dezelve; adres met *franco* brieven bij den Heer S. B. GAASTRA, te Workum, bij wien tevens gelegenheid is tot plaatsing van een GRUTTERSLEERLING, eenigzins met het vak bekend.

TE HUUR

op den 12 Mei 1853: Eene SMEDERIJ en ruime HUIZINGE enz., gelegen aan de Voorstraat op *de Dragt* te Heerenveen. Te bevragen bij J. M. WAGENAAR, te *Sneek*, of bij H. WAGENAAR, te *Heerenveen*. Brieven *franco*.

Te huur op den 12 Mei 1853:

Een modern INTREK, bij de voormalige Vrouwenpoort te Leeuwarden. Te bevragen bij

W. J. IJPMA,
Koek- en Banketbakker,

bij wien tevens gelegenheid is tot plaatsing van een LEERLING.

Uit de hand te koop:

Eene florissante, ruime en tot velerlei affaires geschikte KOOPMANS-HUIZINGE, staande en gelegen op een besten stand bij de Brol, letter C, 24, te Leeuwarden. Te bevragen bij de bewonersche de Wed. VELLINGA.

Uit de hand te koop;

Een HEK-TJALK, groot 53 Ton. Te bevragen bij de Heeren ZEILMAKER en COMP., te Harlingen.

De Ondergeteekende maakt bij deze aan zijne geachte begunstigers bekend, dat hij zijne affaire als SCHOENMAKER heeft overgedaan aan H. M. LUIKEN, (die dezelve tot dus verre waarnam). Dezelve zal continueren onder de firma: H. M. LUIKEN, Erven J. G. G. GöKE. Bedankt voor de tot dusverre genoten gunst en beveelt zijnen Opvolger daarin beleefdelijk aan.

Groningen, den 1 Januarij 1853. B. AHLBRINCK.

De Ondergeteekende H. M. LUIKEN, volgens bovenstaande advertentie de affaire als SCHOENMAKER van B. AHLBRINCK hebbende overgenomen, neemt de vrijheid zich door deze beleefdelijk aan te bevelen, belovende eene prompte en civiele bediening.

Leeuwarden, H. M. LUIKEN,
den 3 Januarij 1853. Erven J. G. G. GöKE.

De Ondergeteekende heeft de eer het kunstminnend Publiek kennis te geven, dat hij zich alhier heeft gevestigd, met het voornemen MUZIJK-ONDERRIGT te geven, namelijk: op de Piano-Forte, het Zingen, op de Viool, Cello, op de Clarinet, Fluit, Hoorn, Piston, Trompet etc. en in de Theorie der Muzijk. Houdt zich minzaam aanbevolen.

Woont op de Nieuwestad, letter E, no. 39, boven den Heer *Meindersma*.

Leeuwarden, S. T. WOHLFARTH,
den 10 Januarij 1853. *vroeger Muzijkdirecteur te Wiesbaden*.

GRÉVE & WITTEVEEN,

COMMISSIONAIRS in EFFECTEN te Sneek, stellen zich dagelijks gereed tot de ontvangst en uitbetaling van SPAANSCHE- en verdere verschenen en betaalbare Binnen- en buitenlandsche COUPONS, alsmede tot de in- en verkoop van alle zoo Binnen- als Buitenl. EFFECTEN. Zij bevelen zich hiertoe en tot alles wat hiermede in betrekking staat minzaam aan.

De Ondergeteekende is voornemens alle *Maandags morgens* om 5 uur van *FERWERD* met den VOERMANS-WAGEN te rijden naar *LEEUWARDEN*, en van daar om 9½ uur des *voormiddags* weder terug naar *FERWERD*. Diegenen welke alsdan van *LEEUWARDEN* verlangen mede te rijden, vervoegen zich bij B. SCHAAP, Kastelein aldaar. Beginnende 17 Januarij 1853.

J. W. v. d. WAL.

HARDE BILLARDBALLEN,

in alle soorten van grootte, à *f* 12, *f* 14, *f* 16, *f* 18 het stel, of des verkiezende 22½, 25 Cts. het Ned. lood, te bekomen in het Parapluie-Fabriek van

A. H. H. v. HERTZFELD,
Kaasmarkt, wijk 8, no. 42, te Rotterdam.

AAN HET VERKOOPHUIS.

De GOLDBERGERSCHE KETTINGEN hebben hier weder wonderen verrigt. Van verschillende zijden zijn mij genezingen bekend geworden, maar aan slechts een geval is mij vergund door de Courant publiciteit te geven. HENDRIK VAN DER PAAL, inwoner dezer Stad, leed 36 achtereenvolgende weken hevig aan Rheumatische Pijnen en negen daarvan was hij aan zijne legerstede als geketend, daar zijne ledematen geheel verstijfd en verlamd waren. Voor eenigen tijd heeft hij een' GOLDBERGSCHEN KETTING bij mij gekocht en reeds den volgenden dag bespeurde hij aanmerkelijke vermindering van pijn; zijn lijden verminderde van dag tot dag en hij is nu geheel genezen. De andere gevallen zijn even voorspoedig en er wordt veel over gesproken. Zend mij weder nieuwen Voorraad KETTINGEN en REVALENTA. UE. Dr.

Hoorn, 20 December 1852. L. B. RUTTENBERG.

De ECHTE KETTINGEN zijn voor *f* 1,80, *f* 2,70, *f* 3,60 en *f* 5,40 in de onderstaande Dépôts te verkrijgen:

Amsterdam, *Verkoophuis*; Akkrum, *Pieter K. de Groot*; Bolsward, *S. S. Oosterbaan*; Dokkum, *A. Schaafsma*; Franeker, *K. Drager*; Gorredijk, *S. G. Zwart*; Harlingen, *P. L. Mirande Pz.*; Heerenveen, *G. Overdiep* en Gebr. *Padberg en Co.*; Hindeloopen, *David de Jong*; Kollum, *C. Nihot*; Leeuwarden, *S. P. Postma* en *J. J. van Haagen*; Meppel, Wed. *Branderhorst*; Sneek, *P. T. Potma*.

EEN OPEN BEEN,
NA DERTIEN JAREN LIJDENS, GENEZEN DOOR DE ZALF EN PILLEN VAN *HOLLOWAY*.

Mejufvrouw *Anna Smith*, te Hemel, Hampstead woonachtig, had dertien jaren lang open wonden in een harer beenen gehad, gedurende welken tijd zij onder behandeling was van eenige der voornaamste heelkundigen aldaar, welke niettegenstaande hunne lange ondervinding het been niet konden genezen. Mejufvrouw *Smith*, dan ook ziende dat alle hunne pogingen vruchteloos bleven, besloot eindelijk de Zalf en Pillen van *Holloway* te gebruiken, waardoor haar Been in een ongeloofelijk korten tijd werd genezen, zoodat zij zich thans een genoegen daaruit maakt de Zalf en Pillen van *Holloway* allen mogelijken lof toe te zwaaijen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3,30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen: aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; den Heer S. G. SWART, te Gorredijk; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

SCHIJFSCHIETERIJ.

De Kastelein J. P. JAGER, te Niawier, gedenkt, op Dingsdag den 18 Januarij 1853 te laten Verschijfschieten:

ONDERSCHEIDENE SOORTEN VAN ZILVERWERKEN.

Aanvang 's voormiddags 10 uur.

Een WAGENMAKERSKNECHT, niet onbekend met het werken van Rijtuigen, kan op Mei e. k. vast werk bekomen bij K. J. SLOT, te Gorredijk. Brieven *franco*.

Een ongehuwde SMIDSKNECHT, zijn werk, alsmede het Paardenbeslaan goed verstaande, kan als Meesterknecht op 12 Mei 1853 vast werk bekomen bij de Weduwe JOHs. MOUS, te Oudega bij Koudum.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan op den 12 Mei e. k. nog eene dienst bekomen bij L. E. BAKKER, te Oldeboorn.

***** Bij G. T. N. SURINGAR, Boekverkooper, Boek- en Steendrukker te Leeuwarden, op de Kelders, is van de pers gekomen:

DE PROVINCIALE ALMANAK VAN FRIESLAND
voor het jaar 1853.

INHOUDENDE den gewonen Kalender met aanwijzing der Feestdagen, der Jaar-, Paarde- en Beestemarkten enz. in deze Provincie; voorts de opgave der verschillende Autoriteiten, Collegien en Besturen in dit Gewest, zoowel wat betreft het *Inwendig Burgerlijk Beheer*, als wat aangaat de *Militaire Magt*, de *Regterlijke Magt* en het *Beheer der Geldmiddelen*. Men vindt daaronder de Provinciale- en Klassikale Kerkbesturen, het Personeel der verschillende Gemeentebesturen, en die over wetenschappelijke en weldadige inrigtingen enz. enz.

Belangstellenden die tot meerder gerief en volledigheid van dezen Almanak wenschen bij te dragen gelieven hunne opgaven en mededeelingen daartoe in te zenden aan bovengenoemden Uitgever.

BIJ DENZELFDEN Uitgever is ook gereed:

De PLAK-ALMANAK voor 1853 in plano.

*** STAATHUISHOUDKUNDE.

Bij GEBRS. BORGRINK, te Leeuwarden, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

BASTIAT, Krediet om niet . . . . *f* 2.00.
» Onvereenigbaarheid van Betrekkingen . . . . . . - 0.87½.
» De doctorale Graad en het Socialismus . . . . . . - 0.57½.

Naar het Fransch door Mr. C. M. A. SIMON v. D. AA, *Procureur bij het Provinciaal Geregtshof van Friesland.*

De aftrek die de Uitgevers er reeds van ondervinden, maakt alle aanprijzing overtollig; — BASTIAT schijnt door deze drie werkjes, zijnen alom gevestigden roem op nieuw te staven.

Verders debiteeren zij met succes:

WET,
OP HET REGT VAN
SUCCESSIE,
EN OP DAT VAN OVERGANG BIJ OVERLIJDEN EN HARE BEGINSELEN . . . . *f* 1.80.

De Heer W. DE GELDER, uit *Leiden*, zegt onder anderen, van bovenstaande Wet, in de *Recensent*, 1852, No. 12:

. . . . »dat, mogt al deze of gene eene meerdere uitvoerigheid en mede»deeling van meer stukken wenschelijk achten, het werkje nogtans eene nuttige »strekking heeft; . . . . »Wij prijzen dit werkje gaarne aan.''

***** K. FUHRI, te 's Gravenhage, heeft op den 1sten Januarij dezes jaars alom verzonden: Het eerste nommer van het

NEDERLANDSCH ATHENÆUM.
ALGEMEEN NIEUWSBLAD
VOOR WETENSCHAP, KUNST EN LETTEREN,
WEKELIJKS OP ZATURDAG VERSCHIJNENDE.

BEPALINGEN OMTRENT DE UITGAVE.

De verzending van het *Athenæum* geschiedt elken Vrijdag-avond met gewone boekverkoopers-gelegenheid, franco Amsterdam, of wel regelregt, franco per post.

De prijs van het abonnement is *f* 2,85 voor drie maanden, franco per post *f* 3.

De opzegging van het abonnement behoort altijd te geschieden voor het eindigen van een kwartaal.

Advertentien worden geplaatst voor 15 cents den regel, buiten het zegelregt.

De toezending van alle brieven, stukken, mededeelingen, aanvragen, zoowel de Uitgave als de Redactie betreffende, verlangt men *franco* aan het adres van den uitgever K. FUHRI, te 's Gravenhage.

In den regel worden alle nieuw uitgekomen en aan de Redactie ingezonden Boekwerken onmiddelijk aangekondigd of beoordeeld. Boekwerken, daartoe ongeschikt geacht, worden franco aan de uitgevers teruggezonden.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.